

کتابشناسی و مقاله نامه هنر و

موزه داری (ج ۱)

به کوشش

حمیرا رنسیان زاده

زیر نظر

اداره پژوهش و معرفی آثار معاونت امور موزه ها

ناشر

سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

رئیس‌ان زاده، حمیرا، ۱۳۴۵ - ۱۳۸۷

کتابشناسی و مقاله‌نامه هنر و موزه‌داری (ج ۱) / تألیف رئیس‌ان زاده، حمیرا. - [زیر نظر] اداره پژوهش و معرفی آثار - شورای پژوهش سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ۱۳۹۲، ۸۰۴ ص. - (انتشارات سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی)
ISBN 978-964-6429-51-2

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا
رده‌بندی کنگره: ۲ ۱۳۸۸ ک ۵۰۵۲ / ر ۹
رده‌بندی دیویی: ۰۱۶/۰۶۹
شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۷۵۸۱۶

۸۵

کتابشناسی و مقاله‌نامه هنر و موزه‌داری (ج ۱)

مؤلف	: حمیرا رئیس‌ان زاده
ویراستار	: سمانه غفاریان
زیر نظر	: اداره پژوهش و معرفی آثار - شورای پژوهش و انتشارات
ناشر	: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی
امور فنی	: واحد انتشارات سازمان
حروفچین	: زهرا آخرتی
صفحه‌آرا	: اعظم قوی
عکس	: آرشیو موزه‌ها
چاپ و صحافی	: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی
نوبت چاپ	: اول / ۱۳۹۲
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۴۲۹-۵۱-۲
شمارگان	: ۵۰۰ نسخه
قیمت	: ۲۰۰/۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

نشانی: مشهد - حرم مطهر - بست شیخ طوسی - سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی.

ص. پ. ۱۷۷-۹۱۷۳۵ تلفن و دورنگار روابط عمومی: ۰۵۱۱-۲۲۱۹۵۵۳ تلفن و دورنگار سازمان: ۰۵۱۱-۲۲۲۰۸۴۵

تلفن و دورنگار اداره پژوهش و معرفی آثار: ۰۵۱۱-۲۲۳۵۳۲۹ وب سایت سازمان: www.aqlibrary.org

فهرست مطالب

۹	 سخن ناشر
۱۱	 مقدمه
۱۴	 ۱. کلیات هنر
۱۵	 ۲. تاریخ هنر
۱۸	 ۳. هنر
۳۰	 ۴. هنر اسلامی
۳۷	 ۵. هنر ایرانی
۵۱	 ۶. هنرمندان
۵۳	 ۷. فرهنگ و تمدن ایرانی
۵۷	 ۸. باستان شناسی
۷۸	 ۹. حفاظت و مرمت
۹۲	 ۱۰. نقاشی
۱۵۲	 ۱۱. کاریکاتور
۱۵۳	 ۱۲. طراحی
۱۵۹	 ۱۳. گرافیک

۱۶۱.....	۱۴. هنرهای تجسمی.....
۱۶۵.....	۱۵. پوشاک.....
۱۷۰.....	۱۶. پارچه بافی.....
۱۷۸.....	۱۷. قالی بافی.....
۲۰۶.....	۱۸. گلیم بافی.....
۲۱۲.....	۱۹. فلزکاری.....
۲۱۹.....	۲۰. ظرفهای فلزی.....
۲۲۱.....	۲۱. قلمزنی.....
۲۲۳.....	۲۲. سلاح‌ها.....
۲۲۶.....	۲۳. سکه‌شناسی.....
۲۴۳.....	۲۴. مدال‌ها و نشان‌ها.....
۲۴۴.....	۲۵. نشانه‌ها و نمادها.....
۲۴۷.....	۲۶. مهرها.....
۲۵۲.....	۲۷. جواهرات.....
۲۵۸.....	۲۸. خوشنویسی.....
۲۹۴.....	۲۹. نسخه‌های خطی.....
۳۱۳.....	۳۰. قرآن کریم.....
۳۲۲.....	۳۱. تذهیب.....
۳۲۵.....	۳۲. اسناد تاریخی.....
۳۲۹.....	۳۳. کتاب‌آرایی.....
۳۳۱.....	۳۴. کاغذسازی.....
۳۳۳.....	۳۵. جلدسازی.....
۳۳۶.....	۳۶. قلمدان.....

۳۷	معرفی کتاب	۳۳۷
۳۸	موزه‌ها	۳۴۰
۳۹	موزه و موزه‌داری	۳۸۶
۴۰	آموزش موزه‌ای	۳۹۸
۴۱	اشیای موزه‌ای	۴۰۲
۴۲	اشیای موزه‌ای ایران در جهان	۴۰۷
۴۳	مجموعه و مجموعه‌داری	۴۱۱
۴۴	آثار فرهنگی	۴۱۲
۴۵	شیشه‌گری	۴۱۴
۴۶	آینه کاری	۴۱۷
۴۷	خاتم کاری	۴۱۸
۴۸	مینا کاری	۴۲۰
۴۹	پیکر تراشی	۴۲۲
۵۰	مجسمه سازی	۴۲۵
۵۱	نقش برجسته‌ها (کتیبه‌ها)	۴۲۸
۵۲	چوبکاری	۴۳۷
۵۳	حکاکی	۴۳۸
۵۴	حجاری	۴۳۹
۵۵	معرق کاری	۴۳۹
۵۶	منبت کاری	۴۴۱
۵۷	سفالینه‌ها	۴۴۴
۵۸	کاشیکاری	۴۵۷
۵۹	تمبر	۴۶۴

دهد و به همه خادمان فرهنگی بارگاه بلند و آسمانی حضرت امام علی بن موسی
الرضا علیه افضل التحية والثناء، توان و همت مضاعف عنایت فرماید.

محمدهادی زاهدی

رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد

آستان قدس رضوی

www.ketab.ir

مقدمه

در سالهای اخیر و به موازات توسعه فرهنگی، پژوهش به عنوان یک ضرورت مطرح بوده است. بدیهی است با توجه به تعریف جامع سازمان بین‌المللی موزه‌ها (ایکوم)، موزه یک نهاد اجتماعی دارای کارکرد آموزشی و پژوهشی است و بنابر ماهیت موزه که دربرگیرنده مجموعه‌ای از آثار خلق شده توسط انسانها از هزاران سال قبل تا کنون است، یکی از بهترین مکانهایی است که محققان و پژوهشگران را در شاخه‌های مختلف علوم اجتماعی، انسانی و طبیعی جذب می‌کند و بستری مناسب برای فراهم‌آوری امکانات آموزشی و پژوهشی می‌باشد. موزه آستان قدس رضوی اینکه چنین رسالتی بر عهده دارد. موزه آستان قدس رضوی طی شصت سال گذشته با هدف به نمایش درآوردن بخشی از آثار هنری و فرهنگی سده‌های اسلامی آغاز به کار کرد که در طی فزون‌متمادی بر بارگاه مطهر حضرت رضا(ع) وقف و اهداء شده است. اما امروز به عنوان یک مرکز فرهنگی بزرگ در سطح ایران قابلیت آن را دارد که در آینده نزدیک در سطح جهان اسلام مطرح شود و لازمه دستیابی به این امکان با توسعه موزه‌ها از کارکرد نمایشی به سمت کارکردهای آموزشی و پژوهشی توسعه یافته است. با استقبال از این رویکرد، سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی بر آن شده است تا در حیطه سازمانی خود منابع لازم را در درجه اول به منظور شناخت و در مرحله بعد، آموزش فراهم

آورد. مجموعه‌ای با موضوعات هنر، موزه، تاریخ هنر، موزه‌داری و هنرهای موزه‌ای که در نهایت می‌تواند راهنما و مرجعی به منظور تحقیقات مرتبط با مقوله موزه باشد.

روش تنظیم: مجموعه شامل اطلاعاتی از منابع و مآخذ نظیر کتابهای خطی، کتابهای چاپی، پایان‌نامه‌ها، انتشارات دولتی (بروشورها و بولتن‌هایی به ویژه مقاله‌های مجله‌ها از تاریخ انتشار از ۱۳۰۹ تا ۱۳۸۴ شمسی) را شامل می‌گردد.

روش تنظیم مجموعه به این گونه است که ابتدا محدوده موضوعی هر یک از رشته‌های فرهنگی و هنری مشخص شده است و در همان حیطه به ترتیب روش تنظیم الفبایی نام خانوادگی مؤلف به ترتیب کتابهای خطی، کتابهای چاپی، پایان‌نامه‌ها، انتشارات دولتی، مقاله‌ها و مجلات معرفی می‌گردند. هر مورد یا هر مدخل معرفی شده در ابتدا یک شماره دستیابی دارد، سپس مشخصات فهرست توصیفی مدخل و همچنین توصیف‌گرهای مرتبط با موضوع مستند شده است. در پایان نیز نمایگان و عناوین مورد استفاده در کتاب با توجه به نوع منبع معرفی شده، تدوین گردیده است که به ترتیب زیر عمل شده است:

کتابها: نام معکوس مؤلف، نام کتاب، نام مترجم (در صورتی که کتاب ترجمه شده باشد)، محل انتشار، سازمان انتشاراتی، سال انتشار.

پایان‌نامه‌ها: نام معکوس مؤلف، عنوان پایان‌نامه، مقطع تحصیلی، شهر، دانشگاه، سال تحصیلی، انتشارات دولتی، نام بروشور، محل انتشار، سازمان انتشاراتی، سال انتشار.

مقاله: نام معکوس مؤلف، نام مقاله، نام مترجم (در صورتی که مقاله ترجمه شده باشد)، نام نشریه. به ترتیب سال انتشار مجله با حروف اختصاری (س)، شماره انتشار مجله با حروف اختصاری (ش)، (ماه و سال انتشار مجله داخل پرانتز)، شروع و پایان صحاف حاوی مقاله با حروف اختصاری (ص) در پایان هر یک از پنج نوع منبع معرفی شده، با توجه به عنوان مطلب و موضوع و گستردگی آن. توصیف‌گرهای مستند شده به تعداد لازم، براساس اصلاح‌نامه فرهنگی فارسی اصفاء، سرعنوانهای موضوعی فارسی، رده‌بندی دهدهی دیویی تاریخ ایران در مورد سلسله‌های تاریخی و فهرست مستند اسامی مشاهیر و مؤلفان در مورد اسامی مستند افراد و نمایه‌سازی آزاد در مورد توصیف‌گرهایی که منبع موثقی

نداشته‌اند مانند توصیفگرهای خاص نظیر اسامی خاص، سازمانها یا افراد براساس اصول مستند نمایه‌سازی انجام شده است.

در پایان کتاب، دو نوع نمایه وجود دارد شامل: نمایه نویسنده و مترجم و نمایه موضوعات و نیز منابع و مآخذی به ترتیب حروف الفبا در خصوص عناوین مورد استفاده در کتاب بیان شده است، شامل: عناوین کتاب‌های خطی، عناوین کتاب‌های چاپی، عناوین پایان‌نامه‌ها، عناوین انتشارات دولتی و عناوین مجلات.

اکنون پس از گذشت سی و چهار بهار از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران و در سالی که حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای؛ رهبر معظم انقلاب آن را سال حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی نامیده‌اند، این کتاب تقدیم فرهیخته‌گان و ارباب فضل و ادب می‌گردد.

تقدیر و تشکر:

در خاتمه از مساعی مخلصانه مقام مایع ولایت عظمای آستان قدس رضوی؛ حضرت آیه‌الله واعظ طبسی، در پیشرفت روزافزون ارکان این گنجینه هزار و صد ساله و همچنین فرهیخته گرامی؛ جناب آقای محمدهادی زاهدی؛ رئیس محترم سازمان و نیز از کلیه سرورانی که یاری‌رسان مقدمات نگارش کتاب حاضر بوده‌اند تشکر و قدر دانی به عمل می‌آید.

با نهایت احترام و سپاس

اداره پژوهش و معرفی آثار معاونت امور موزه‌ها

۱. کلیات هنر

کلیات: کتاب

۱. اویسی، ناصر. «نقاشی، طرح، لیتوگرافی، جواهرسازی، سرامیک با گفتاری از مجید روشنگر». تهران، گالری هنر جدید، ۱۳۵۰.

کلیات / روشنگر، مجید ۱۳۱۵ - / مصاحبه‌ها /

۲. زرشناس، شهریار. «میلان کوندرا و تجربه انسان مدرن، مجموعه مقالات ادبی، فلسفی و هنری». تهران، موزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵.

کلیات /

۳. سرافراز غزنی، محمد. «کارهای مدرن و کلاسیک گل و بوته در گچکاری، گچ‌بری، سنگ‌تراشی، منبت‌کاری، مبیل‌سازی و ریخته‌گری». تهران، روزبهان، ۱۳۸۱.

کلیات /

۴. عناصری، جابر. «مردم‌شناسی و روانشناسی هنری». تهران، اسپرک، ۱۳۶۸.

کلیات / روانشناسی هنری /

کلیات: مقاله

۵. «اعلامیه جهانی یونسکو درباره گوناگونی فرهنگی». ترجمه سوسن چراغچی.

موزه‌ها، ش ۳۴ (۱۳۸۲): ص ۲۹-۲۱.

کلیات / فرهنگ جهانی / اعلامیه جهانی یونسکو /

۶. فابری، چارلز. «نقاشی و پیکره‌سازی و معماری معاصر هند». ترجمه هما

انوشیروانی. سخن، س ۱۵، ش ۱ (آبان ۱۳۴۳): ص ۱۱-۱۹.